BİRLEŞMİŞ MİLLETLER 81. GENEL KURULU TOPLANTILARI VE GÜNEY KAFKASYA BAKIMINDAN DEĞERLENDİRMESİ

Selenay Erva YALÇIN

Analist

Geçtiğimiz haftalarda New Yorkta düzenlenen Birleşmiş Milletler (BM) 81. Genel Kurul toplantısı, Güney Kafkasya bakımından önemli bir diplomasi trafiğine sahne olmuştur. Türkiye, Azerbaycan ve Ermenistan yetkililerinin ikili olarak gerçekleştirdiği görüşmeler hem barış hem de normalleşme süreci açısından varılan mutabakatların pekiştirilmesine ve kamuoyuna bu yönde mesaj verilmesine olanak sağlamıştır.

Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ve Ermeni mevkidaşı Mirzoyanın 24 Eylülde gerçekleşen ikili görüşmeleri, barış havasının vurgulandığı ve tarafların barış antlaşmasına giden yoldaki kararlılıklarının tekrar belirtildiği açıklamalar ile sonuçlanmıştır. Taraflar, Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki de facto barışın bölgeye olumlu etkilerinden ve günümüze kadar kaydedilen büyük gelişmelerden duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir. Bununla birlikte söz konusu barışın ekonomik etkisi vurgulanmış; ülkeler arasındaki ticari ilişki bakımından büyük önemi haiz ulaşım altyapısı alanındaki engellerin ortadan kaldırılması yönünde uzlaşıya varıldığı da ayrıca belirtilmiştir.[1]

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Erdoğan, 23 Eylülde Paşinyan ile bir görüşme gerçekleştirmiştir. İki ülkenin dışişleri bakanlarının da katıldığı görüşmede normalleşme sürecine verilen destek, ticaret ve ulaştırma alanlarında sağlanan iş birliği vurgulanmıştır. Ayrıca Türkiyenin Azerbaycan ve Ermenistan ilişkilerinin yakaladığı ivmeden duyduğu memnuniyet ve bölgedeki barış, refah ve istikrara olan desteği yinelenmiştir.[2]

Ermenistan Başbakanı Paşinyanın Genel Kurulda yaptığı konuşma da benzer bir çizgide ilerlemiştir. 8 Ağustosta Washingtonda ortaya çıkan mutabakat metninin bölge açısından önemli ve olumlu birçok değişikliğe kapı araladığını ifade eden Paşinyan, sürecin devamlılığı açısından oldukça kararlı olduklarını da vurgulamıştır. Paşinyan, bilahare Türkiye ile ikili ilişkilere de çok önem verdiklerini ve normalleşme sürecinin nihayete ermesi bakımından sarsılmaz bir iradeye sahip olduklarını da ayrıca vurgulamıştır.[3]

Dünyada ve Güney Kafkasyada gittikçe önemi artan ulaşım ve ticaret koridorları hususunda 81. Genel Kurulda Bayramov yalnızca mevkidaşı ile değil, Genel Sekreter Guterres ile de temaslarda bulunmuştur. Başarılı geçen COP29 konferansından duyulan memnuniyet dile getirilirken; Bayramov Ermenistan ile ilişkilerin gelişimi, bölgenin istikrarına duyulan güvenin sağlamlaştırılması ve mayın temizleme çalışmaları hakkında

bilgi vermiştir.[4]

Barış antlaşmasının imzalanacağına ve bölgede kalıcı bir istikrar ortamının tesis edileceği güvenine dayanılarak ortaya çıkan TRIPP projesinin önemi, bağlantısallık açısından sahip olduğu potansiyel de 81. Genel Kurulun önemli konu başlıklarındandır. Trans-Hazar Ticaret Yolu ve TRIPP'e Yatırım başlığı ile düzenlenen toplantıya Azerbaycan ve Ermenistan Dışişleri Bakanları, Orta Asya ülkelerinin ve ABDnin üst düzey yetkilileri katılım göstermiştir. Bununla birlikte yatırımı sağlayacak olan 40tan fazla şirketin de dâhil olduğu toplantıda; TRIPPin yalnızca ekonomik değil, bölge ülkelerinin ilişkileri bakımından da önemli çıktıları olacağı vurgulanmıştır. Projenin, dâhil olan tüm ülkelerin çıkarlarını gözetme, barışı destekleme ve mutabakat temelli olma özellikleri de bir kez daha BM nezdinde tekrarlanmıştır.[5]

Görüldüğü üzere 81. Genel Kurulda gerçekleşen toplantılar ve görüşmeler sonrasında Güney Kafkasya açısından yeni bir statü ya da fırsat öngörülmemiştir. Tarafların hem normalleşme hem de barış süreci hususunda gösterdiği kararlılık vurgulanmış ve olumlu seyreden sürecin aynı ivme ile devam etmesine dair temenniler dile getirilmiştir. Genel Kurulda çokça konuşulan bağlantısallık, ticaret koridorları ve ulaşım altyapısı konularında da benzer bir uzlaşıya rastlamak mümkündür.

Rusyanın Ermenistana uyguladığı ticari ambargolar, potansiyel doğal gaz kesintileri, demir yolları tartışmaları ve AB üyeliği hususunda yaşanan anlaşmazlıklar; Ermenistanın kaynak çeşitlendirmesi ve dolayısıyla Batıya yakınlığının gerekçelerini oluşturmaktadır. Bu denge politikasının net bir şekilde anlaşılabildiği Genel Kurul toplantıları, Ermenistanın yakın gelecekteki politik tavrına da ışık tutmuştur. Bölge ülkelerinin hem ikili hem de çoklu ilişkileri bakımından gözlemlenen olumlu tavır, ticaret serbestileri haricinde son zamanlardaki durağan gündem açısından önemli olmakla birlikte ilişkilerin nihai haline gelmesi için beklenen anayasa değişikliği konusunda herhangi bir gelişme yaşanmadığını belirtmek gerekir.

Sonuç olarak Ermenistanın Batıya yakınlığı ve Rusya ile ilişkilerinde mütekabiliyet esasında geri adım atmama politikası, barış sürecinin zorunlu itici güçleri olmaya devam etmektedir. Tarafların her fırsatta yinelediği uzlaşı ve barış ortamının, Genel Kurul nezdinde dikkatle vurgulanan ticari fırsatlar açısından vazgeçilemez olduğu bilinen bir gerçektir. Söz konusu de facto barışın tarafların mutabakatını kesinleştirecek bir barış antlaşması ile taçlanması ise görüldüğü üzere yalnızca Azerbaycan ve Ermenistan tarafından değil, bölgede ortak çıkarları olan uluslararası figürler tarafından da beklenmektedir. Bütün bu veriler ışığında barış antlaşmasının imzalanması için geriye kalan son zaruret olan anayasa değişikliğinin gerçekleşmesinin, Ermenistan bakımından kaçınılmaz bir olgu olduğu ve son eşik olarak aşılmayı beklediğini belirtmek gerekir.

**Görsel: ArmenPress*

[1] Press Release on the Meeting between the Foreign Minister and International Trade of Armenia and the Foreign Minister of Azerbaijan held in New York, *Ministry of Foreign Affairs and International Trade of the Republic of Armenia*, 24 Eylül 2026, https://www.mfa.am/en/press-releases/2026/09/24/Mirzoyan_Bayramov/14136.

[2] Cumhurbaşkanı Erdoğanın, Ermenistan Başbakanı Paşinyanı Kabulüne İlişkin Açıklama, *Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı*, 23 Eylül 2026, https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/cumhurbaskani-erdoganin-ermenistan-basbakani-pasinyani-kabulune-iliskin-aciklama.

[3] Speech of Prime Minister Nikol Pashinyan at the 81st Session of the UN General Assembly, *The Prime Minister of the Republic of Armenia*, 24 Eylül 2026, https://www.primeminister.am/en/statements-and-messages/item/2026/09/24/Nikol-Pashinyan-Speech-81st-session-of-the-UN-General-Assembly/.

[4] Bayramov, Guterres Discuss Azerbaijans Humanitarian and Donor Role, *Caliber*, 26 Eylül 2026, https://caliber.az/en/post/bayramov-guterres-discuss-azerbaijan-s-humanitarian-and-donor-role.

[5] Nadira Tudor, The Business of Peace: US Investment Push Takes the TRIPP Corridor from Diplomacy to Trade, *EuroNews*, 25 Eylül 2026, https://www.euronews.com/2026/09/25/the-business-of-peace-us-investment-push-takes-the-tripp-corridor-from-diplomacy-to-trade.

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024 AVİM misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibariyle analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM soykırım hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "BİRLEŞMİŞ MİLLETLER 81. GENEL KURULU TOPLANTILARI VE GÜNEY KAFKASYA BAKIMINDAN DEĞERLENDİRMESİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 93. Eylül 30. Erişim Ekim 29, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/BIRLESMIS-MILLETLER-81-GENEL-KURULU-TOPLANTILARI-VE-GUNEY-KAFKASYA-BAKIMINDAN-DEGERLENDIRMESI

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr

https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır